

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrť leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrť leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 30. junija 1880.

Obseg: Naznanilo svilorejcem. — Filoksera — trtna uš v Istri. — Nabirajmo sadnega in gozdnega drevja seme! — Kake vinske sode osnažiti. — Mokro zidovje osnšiti. — Gospodarske novice. — Pobirki. — Popotovanje po Bosni. — Nj. veličanstvo cesar — in pa cesarski uradniki o pravicah narodnega jezika. — Mnogovrstne novice. — Obravnave iz deželnih zborov. — Njihova Prezvzišenost gospod dr. Andrej Gollmayr 25 let knezonadškof v Gorici. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.**Naznanilo svilorejcem.**

Ker mi od mnogih strani dohajajo pismena vprašanja, kakošno ceno imajo letos svilni kokoni, naj blagovoljno sprejmejo sledeči odgovor:

Zarad obilnega pridelka kokonov je letos njihova cena le nizka. V začetku, torej pred 14 dnevi, je veljal 1 kilo le 1 gold., celó 90 soldov. Sedaj je nekoliko višja in sicer velja na današnjem trgu: 1 kilo pšenične sorte 1 gold. 50 do 1 gold. 60 kr., najboljši tudi 1 gold. 75 kr., — japonski zelenjaki pa so po 1 gold. 20 kr. do 1 gold. 35 kr.

Pri tej priliki naj bode svilorejcem prav toplo svetovano, da ne pošiljajo kokonov prezrelih, to je, takih, iz katerih imajo kmalu izlesti metulji. V minulih 3 letih se je pri pošiljatvah kokonov iz Kranjskega večkrat primerilo, da je v korbah uže vse polno metuljev mrgolelo. Kokoni naj se pa tudi v prevelikih košarah nikar ne pošiljajo, da se ne zmečkajo zaradi teže; zato naj se v košarah napravijo prepletine, tako, da so posamesne plasti k večem le 1 čevelj na debelo naložene. To je treba storiti zato, da se kokoni ne segrejejo, kajti vedeti je treba, da v kokonih so žive bube, katere v preveliki gnječi in gorkoti pomró ter postanejo črne in gnjile; — to pa silno onesnaži vse druge kokone in jih v ceni zeló potisne nazaj.

Konečne naj bode še to priporočeno svilorejcem, da domá odberó vse slabotne, premehke nesnažne kokone, — in da ločijo dvojčke (doppione) od družih in jih denejo posebej, ker tudi pri tem blagu velja čistost kakor pri žitu, katero, če ima le nekoliko plevelnih zrníc, se takoj manje obraja. Tudi kupci kokonov močno potisnejo ceno nazaj, ako nahajajo v blagu več mehkih in črnih kokonov, kakor tudi doppionov.

V Gorici 27. junija.

Prof. Fr. Povšè.

Filoksera — trtna uš v Istri.

Poroča Franjo Kuralt.

Nova nesreča pretí naši uže tako osiromašeni Istri. Vinogradi, kateri so Istrijanom poglavitna podpora, so v nevarnosti, da propadejo; Istrijani bi morali potem vinorejo popolnem opustiti. Poleg grozdne bolezní „Oidium Tuckeri“, katera je uže več let v Istri in

Primorji, pokazala se je zdaj v vinogradih pri Piranu tudi še trtna uš (*Phylloxera vastatrix*).

Uže kakih 4 let opazovali so nekateri vinorejci, da v njihovih vinogradih trs hira, to je, slabo raste in tudi nič grozdov nima. Sprva so mislili, da je tega kriva kaka elementarna uima, suša ali mokrota, zatorej so imeli od leta do leta nado, da bode prihodnje leto zopet bolje. Še le letos spomlad meseca maja, ko so zopet opazili, da na nekaterih mestih trs prav hudo hira, poslali so nekatere trte c. k. namestništvu v Trst, s prošnjo, da bi se v preiskavo poslali v Klosterneuburg zavodu vinorejskemu. To se je tudi okolo 15. dne t. m. storilo. Al kak strah in udarec bil je za vso Istro, ko iz Klosterneuburga prof. dr. Rössler telegrafično javlja, da je na trsu nesrečna filoksera! Ministerstvo hitro pošlje prof. Rössler-a na mesto v Pirano, da se tam o tej stvari sam prepriča. Kako prestrašil se je pa tudi on sam, ko je v vinogradih pri Piranu opazil, da je ondi okuženih uže kakih 50 oralov vinogradov, zraven katerih je še kakih 2000 oralov družih vinogradov v nevarnosti, da sčasoma tudi ne bodo uničeni po tej grozni suši. Poklican je bil tudi iz Gorice vodja svilorejskega pokušališča gosp. Bolle, da tudi on pregleda vinograde v Piranu, ter potuje dalje po Istri in preiskuje, ali ni tudi v drugih krajih se uže pokazala ta uš. Po njegovih ustmenih sporočilih sme se soditi, da med Piranom nikjer in okolico ni drugih vinogradov videl, kjer bi filoksera bila, akoravno sam pravi, da vendar ne more za gotovo trditi, da je ni, ker mu ni mogoče bilo vsak sumljivi trs pregledati.

Od kodi da je filoksera v vinograde Piranske došla, se do danes še ne vé. Pred 12 leti dobivali so nekateri isterski vinorejci trte iz Francoskega, iz Sicilije, kjer je tudi bila trtna uš, kasneje pa tudi iz Ogerskega in Sirmije. Ali se je uže takrat zanesla uš v Istro, ne more se danes za gotovo reči.

Gotovo je le to, da je trtna uš v Istri uže najmanje 7 let, in to zato, ker trs še le v tretjem letu, ko ga filoksera napade, tako opeša, da se na njegovem razvitku lahko spozná, da boleha. To bolehanje so pa v Istri uže 4 leta opazovali, zatoraj je morala filoksera uže vsaj 3 ali 4 leta poprej trs napasti.

Vinogradi, kateri so od filoksere okuženi, leže 2½ ure od Pirana v veliki in krasni dolini „Sicciola“, po kateri teče voda Dragonija. Tukaj se opazi na 12 mestih, da med lepo razvitimi in z grozdjem bogato obloženimi trtami nekatere popolnem pešajo, brez grozdja in komaj z 1—2 dec. dolgimi poganjkami nasproti zdra-